

như thế ấy, đạo hữu như thế nào thì tôi cũng như thế ấy. Nay đạo hữu, giờ đây cả hai chúng ta nên cùng nhau hiến dâng cho cộng đồng này.

Chuyện là như vậy, Alara người thầy dạy của Như Lai đã xem đồ đệ của mình ngang hàng với ông ta và đã tôn vinh ta bằng sự tôn vinh nổi bật nhất. Nhưng ta lại nghĩ, ‘giáo lý này chỉ đạt đến sự lãnh ngộ tánh không chứ không dẫn đến sự nhàm chán, sự dứt bỏ duyên ái, sự chấm dứt khổ đau, sự tịch tĩnh, trí huệ siêu việt và Niết bàn.’ Do không ham mê lý thuyết này nên ta bỏ đi lòng không hối tiếc.”

Rồi Ngài đến Uddaka Ramaputta và nội dung cũng được diễn tả bằng những lời tương tự, nhưng ở đây giáo lý được thực hiện và do Rama, cha của Uddaka, tuyên bố sở đắc. Đây là cảnh giới Phi tướng Phi phi tướng. Về phần Uddaka, ông ta không muốn đạt Gotama ngang hàng với mình mà chỉ công nhận Ngài làm thầy của các môn đệ của ông ta mà thôi. Ngài nhận thấy lý thuyết này cũng không thỏa mãn được Ngài nên lại lần nữa bỏ đi.

‘Ngài đến thọ giáo với một giáo sĩ danh tiếng khác là Uddala Ramaputta. Không bao lâu sau, vị đệ tử thông minh xuất chúng Gotama đã thấu triệt giáo lý của thầy và đắc đệ bát thiên vô sắc tức tầng cao nhất của thiên vô sắc, cảnh giới Phi tướng Phi phi tướng, không còn tri giác nữa, ấy là bậc thiên cao nhất trong tam giới. Khi đắc được thiên này, tâm trở nên vô cùng tinh vi, tế nhị đến nỗi không thể nói là có tâm hay không. Vào thời bấy giờ không ai đắc được thiên nào cao hơn nữa.

Vị đạo sư cao thượng ấy lấy làm hoan hỉ được biết sự thành công rực rỡ của người đệ tử đặc

sắc của mình. Nhưng không như đạo sư trước, đạo sĩ Uddaka Ramaputta mời Ngài nhận lãnh trọn vẹn trách nhiệm dạy dỗ hàng môn đệ:

“Hỡi này đạo hữu, tôi lấy làm hoan hỉ. Thật vậy, tôi vô cùng hoan hỉ được gặp một người đồng tu tài đức đáng tôn kính như đạo hữu. Giáo lý mà Rama đã hiểu biết đạo hữu cũng hiểu. Giáo lý mà đạo hữu hiểu tôi cũng đã hiểu biết. Rama đã như thế nào thì hôm nay đạo hữu cũng như thế ấy. Ngày nay đạo hữu như thế nào thì Rama đã như thế ấy. Vậy, hỡi này đạo hữu, hãy lại đây, đạo hữu sẽ dẫn dắt nhóm đạo sĩ ở đây.”

Tuy nhiên Gotama cảm thấy đó cũng chưa phải là mục tiêu cứu cánh. Ngài đã hoàn toàn chế ngự tâm mình, hoàn toàn làm chủ cái tâm, nhưng mục tiêu cuối cùng vẫn còn mãi ở xa. Ngài đang tìm con đường Niết bàn, tức là con đường hoàn toàn siêu thoát ra khỏi vòng phiền não trầm luân và tận diệt mọi hình thức ái dục.

Không thỏa mãn với phương pháp tu tập của Ramaputta, một lần nữa Gotama lại ra đi.

Sau khi học tập với hai đạo sư nổi tiếng nhất thời ấy, Gotama nhận thấy rằng không còn ai có đủ khả năng để dẫn dắt mình thành tựu mục tiêu vì tất cả đều chưa thoát khỏi vòng vô minh. Từ đó Ngài không đi tìm sự giúp đỡ bên ngoài nữa.

“Như vậy Như Lai nỗ lực tìm kiếm điều tốt đẹp, tìm kiếm niềm phúc lạc tối thượng, Như Lai dò dẫm đến Magadhas, rồi đi đến Uruvela, một thị trấn nhỏ bé. Ở đó Như Lai thấy một địa điểm xinh xắn có một khu rừng con, một dòng sông trôi chảy thơ mộng có nước trong vắt và những cây cầu đẹp, chung quanh là làng mạc có thể trì bình khát

thực. Nơi này chắc chắn là một chỗ rất thích hợp để người ta nỗ lực đạt đến những điều mong muốn. Rồi Như Lai ngồi xuống đó : nơi chốn thích hợp là đây để nỗ lực phấn đấu.”

Còn có ba truyện kể khác liên quan đến giai đoạn nỗ lực phấn đấu của Gotama. Một mẫu truyện nói về một người cố nhóm lửa bằng chà que củi nhóm lửa vào một mảnh gỗ tươi xanh ướt sũng bị ngâm trong nước. Anh chàng ấy không sao có thể nhóm lửa lên được, đó là hình ảnh của những tu sĩ khổ hạnh nhưng lòng còn đầy tham ái. Trường hợp ấy cho dù họ có hành trì lâu mau, nghiêm mật, khôn khéo, khổ hạnh đắng cay hay không, họ đều chẳng thể nào đạt được trí huệ và giác ngộ. Đó chính là trường hợp thứ nhì, trường hợp một anh chàng dùng que củi chà vào mảnh gỗ tươi xanh ướt sũng, cho dù có vớt mảnh gỗ ấy ra khỏi nước cũng không có gì thay đổi. Trong trường hợp thứ ba, anh chàng ấy dùng mảnh gỗ khô, thế là anh ta có thể nhóm được lửa. Như thế là người tu khổ hạnh nếu biết gạt

